

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1027

Vragen van de leden **Depla** en **Spekman** (beiden PvdA) aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie over *huurtoeslag*. (Ingezonden 6 november 2009)

1
Is het waar dat in de situatie dat twee alleenstaanden met allebei een WWB-uitkering¹ gaan samenwonen, en dus een WWB-uitkering voor een gezin ontvangen, voor de berekening van de huurtoeslag alle inkomsten over het berekeningsjaar worden meegenomen?

2
Bent u ervan op de hoogte dat in deze situatie (tweemaal een alleenstaanden uitkering gedurende een half jaar en eenmaal een gezinsuitkering voor een half jaar) het toetsingsinkomen hoger is, hetgeen leidt tot een naheffing van de huurtoeslag, terwijl zij steeds een sociaal minimum hebben ontvangen?

3
Bent u ervan op de hoogte dat deze situatie kan leiden tot een onverwachte hoge naheffing voor de huurtoeslag, die mensen met een sociaal minimum niet kunnen dragen?

4
Is het waar dat deze twee alleenstaanden door samen te gaan wonen een lagere uitkering krijgen? Hoeveel scheelt het indien de twee uitkeringsgerechtigden op 1 juli

zouden gaan samenwonen? Hoeveel huurtoeslag krijgen deze samenwonenden minder in het jaar dat ze per 1 juli zouden gaan samenwonen ten opzichte van de situatie dat ze niet zouden gaan samenwonen?

5
Bent u bereid naar deze specifieke situatie te kijken en eventueel de hardheidsclausule (artikel 47 Awir²) toe te passen, aangezien deze situatie leidt tot een onverwachte en onterechte naheffing die mensen met een sociaal minimum niet kunnen dragen?

6
Bent u op de hoogte van de situatie, waar bij overlijden na de eerste dag van de maand de huurtoeslag wordt beëindigd vanaf de eerste dag van de daaropvolgende maand, terwijl de huur normaal gesproken doorloopt en dus de nabestaanden de totale huur moeten voldoen en het recht op huurtoeslag van de desbetreffende maand vervalt?

7
Bent u bereid deze situaties individueel te beoordelen en in het bijzonder de situaties waar huurtoeslag bij overlijden direct wordt stopgezet individueel te beoordelen?³

8
Overweegt u wettelijke aanpassingen om bovenstaande situaties in de

toekomst te voorkomen? Zo nee, waarom niet?

¹ WWB: Wet Werk en Bijstand.

² Awir: Algemene wet inkomens afhankelijke regelingen.

³ Op vragen van Depla van 10 februari 2005 met betrekking tot het stopzetten van huursubsidie bij overlijden antwoordde de toenmalige Minister Dekker dat zij bereid was waar nodig gevallen individueel te beoordelen.

Antwoord

Antwoord van minister **Van der Laan** (Wonen, Wijken en Integratie), mede namens de staatssecretaris van Financiën (ontvangen 18 december 2009), Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 896

1
Op de huurtoeslag is het draagkrachtbegrip uit de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) van toepassing. Op grond van deze wet is voor de berekening van de huurtoeslag het toetsingsinkomen over het berekeningsjaar bepalend. Over de maanden waarin wordt samengewoond, telt ook het toetsingsinkomen van de partner mee.

2 en 3
Alleenstaanden ontvangen een voorschot huurtoeslag op basis van uitsluitend het eigen geschatte toetsingsinkomen over het berekeningsjaar. Als een alleenstaande met een bijstandsuitkering in de loop van dat

jaar gaat samenwonen met een andere bijstandsgerechtigde zal achteraf blijken dat dit geschatte toetsingsinkomen te hoog is. Het gaan samenwonen leidt immers tot een lagere bijstandsuitkering per persoon. Samenwonen zal dan ook niet leiden tot terugvordering van de huurtoeslag die de bijstandsgerechtigde als alleenstaande heeft ontvangen. Vanaf het moment van samenwonen verandert de situatie. Het voorschot van de ene partner moet worden stopgezet omdat deze geen woning meer huurt, terwijl dat van de ander moet worden aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. In de periode waarin zij samenwonen worden de toetsingsinkomens van beide partners immers opgeteld. Daarnaast is in die periode sprake van een meerpersoonshuishouden. In die situatie kan het inderdaad voorkomen dat voor die periode geen recht bestaat op het voor een meerpersoonshuishouden geldende maximale bedrag aan toeslag, omdat het gezamenlijk inkomen boven het minimuminkomen in het gehele berekeningsjaar voor samenwonenden uitkomt. Door tijdige aanpassing van het voorschot door betrokkene worden onterechte betaling van huurtoeslag en terugvordering achteraf voorkomen. In communicatie-uitingen van de Belastingdienst/Toeslagen (folders, website) worden toeslaggerechtigden opgeroepen wijzigingen zo spoedig mogelijk door te geven. Voor zover het gaat om het stopzetten van een voorschot en het melden van inkomensmutaties kan dit overigens telefonisch.

4
Bij het gaan samenwonen veranderen meerdere punten die effect hebben op de hoogte van de toeslag. Het per saldo effect op de hoogte van de toeslag is daarom afhankelijk van de individuele situatie. Door te gaan samenwonen wordt de toekenning niet meer gebaseerd op de bedragen voor alleenstaanden, maar op de bedragen voor meerpersoonshuishoudens. Daarnaast hangt het van de huur van de woning en van de nadien bestaande inkomenssituatie af hoeveel huurtoeslag men tijdens de samenwoonperiode ontvangt. Als beide partners voor het gaan samenwonen al huurtoeslag hadden, zal het bedrag aan huurtoeslag dalen

omdat niet meer voor twee woningen, maar nog maar voor één woning huurtoeslag wordt verstrekt. Een vergelijking met de periode voor het gaan samenwonen is dus moeilijk te maken.

Wel is een vergelijking te maken met de situatie dat men het gehele jaar zou hebben samengewoond. In de evaluatie van de Awir is naar aanleiding van een knelpuntenanalyse van de Sociaal Raadslieden¹ ook aandacht besteed aan deze problematiek. In de situatie dat men met een inkomen op bijstandsniveau het gehele jaar samenwoont, zal gedurende dat jaar ook recht op de maximale huurtoeslag bestaan. Voor twee alleenstaanden die gaan samenwonen per 1 juli ligt in dat eerste jaar het gezamenlijke jaarinkomen boven het bijstandsniveau voor samenwonenden, waardoor voor dat ene jaar niet het recht op de maximale toeslag zal gelden. Immers, over het eerste deel van het jaar krijgen ze allebei 70% van een bijstandsuitkering en over het tweede deel gezamenlijk 100%. Enkel op basis van dit effect zal bij samenwonen per 1 juli de basishuur (eigen bijdrage) ongeveer € 95 per maand hoger kunnen liggen dan bij vaststelling van de eigen bijdrage voor een huishouden met een minimuminkomen (gedurende het gehele jaar samenwonend). Zoals gezegd zal dit evenwel niet het enige effect zijn dat optreedt bij het gaan samenwonen, maar spelen ook de overige effecten van het gaan samenwonen op de woonlasten een rol.

Het toekennen van een maximale bijdrage in deze situatie – zoals door de Sociale Raadslieden voorgesteld – zou echter een inbreuk vormen op het uitgangspunt van de Awir dat de draagkracht op jaarbasis wordt vastgesteld. Bovendien zou dat een ongelijke behandeling betekenen ten opzichte van werkenden met een minimum-inkomen, die dezelfde effecten ervaren.

5
De wetgever heeft gekozen voor het jaarinkomen als toetsingsinkomen. Naar mijn oordeel leidt dat ook in de situatie van bijstandsgerechtigden niet tot een onbillijke uitkomst. Wijzigingen in de huishoudsituatie (bijvoorbeeld het krijgen van een kind of gaan samenwonen) werken door in

de hoogte van het bijstandsinkomen en daarmee op de hoogte van de toeslag. Wél kunnen er problemen ontstaan als mensen zich niet tijdig realiseren dat een verstrekt voorschot op enig moment moet worden aangepast of stopgezet. Dan volgt achteraf een terugvordering. Dat is voor de betrokkenen mogelijk onverwacht, maar daarmee nog niet onterecht.

6
Ja.

7 en 8
Onder de Awir werken wijzigingen in de situatie van een belanghebbende die van belang zijn voor inkomensafhankelijke regelingen en optreden na de eerste dag van de maand, door vanaf de eerstvolgende maand (art.5 Awir). Op grond hiervan wordt ingeval van het overlijden van een alleenstaande aanvrager de toeslag beëindigd met ingang van de eerste van de maand volgend op het overlijden.

Ik zie geen aanleiding om ingeval van overlijden voor de huurtoeslag een uitzondering te maken op deze Awir-regelgeving. In antwoorden op uw eerdere vragen over stopzetten van de huursubsidie in een vergelijkbare situatie, is de toenmalige minister van VROM uitgebreid op dit vraagstuk ingegaan (TK 2004/2005, 1487). Deze argumentatie is naar mijn mening nog onverminderd valide. In de sociale zekerheid (AOW, ANW, WWB, WAO, Wet WIA) is het gebruikelijk dat het recht op uitkering meteen de dag na overlijden eindigt. Bovendien acht ik wijziging van de Wet op de huurtoeslag tot afwijking van de Awir in strijd met het streven naar vereenvoudiging van regelgeving en een afbreuk aan de harmonisatie van inkomensafhankelijke regelingen. Overigens wijs ik erop dat de Belastingdienst/Toeslagen in situaties waarin betalingsproblemen ontstaan de mogelijkheid biedt een soepele betalingsregeling te treffen. Bij onvoldoende betalingscapaciteit kan de Belastingdienst/Toeslagen de nabestaanden mededelen geen invorderingsmaatregelen te zullen treffen voor de nog openstaande schuld.

Rapport KNELPUNTEN in de REGELGEVING en UITVOERING van Awir TOESLAGEN, Signaleringscommissie Landelijke Organisatie.